

Грузія, Азербайджан. Німеччина, переслідуючи власні геополітичні плани намагалася використати емігрантське оточення колишнього гетьмана Української Держави П.П. Скоропадського. Створене у 1918 р. «Німецько-українське товариство» активізувало свою діяльність, доводячи необхідність відторгнення України від СРСР і приєднання її до Німеччини. Окремі німецькі політики у 1926 р. висунули плани утворення блоку держав, який охоплював би Великобританію, Німеччину, Італію та майбутню Україну. Було проведено кілька міжнародних конференцій, на яких пропагувалася ідея створення англо-німецького військово-економічного союзу. Важливою передумовою його формування мало бути відторгнення від СРСР України та Кавказу і перетворення їх на державно-політичні утворення під егідою Німеччини та Великобританії.

В основі зовнішньої політики Польщі була так звана доктрина федералізму. Її зміст полягав у тому, щоб через втілення ідеї відродження «великої Польщі періоду Ягеллонів», було утворено в межах Польщі польсько-українсько-литовську державу з польською гегемонією та управлінням. Тим часом, геополітична ситуація у Західній Європі поступово змінювалася. Восени 1928 р. розпочалися переговори про спільний антирадянський виступ Польщі та Румунії. Румунія зажадала в разі загарбання України віддати під її протекторат на 25 років Одещину й Херсонщину. Справжнім ударом для українських національних організацій в еміграції стало укладення пактів про ненапад між СРСР та Польщею і Францією. Таким чином, незважаючи на спроби еміграції, плани відродження української держави не були реалізовані, оскільки «українське питання» залишалося розмінною монетою в політиці великих європейських держав.

Детинич К. Г.
НТУ «ХП»

ІСТОРІЯ ХОЛОДНОЯРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ (1919-1922)

Новому часу потрібні нові герої, які здатні надихати молодь прикладом свого життя, своїми думками, своїми подвигами. Якщо наша історія знає приклади справжніх Людей (так, саме з великої літери), то чому б

не згадати про них, особливо зараз, коли наша країна перебуває у скрутному становищі, і молодь має не розгубитись та рівнятись на справжніх героїв. Усе, що відбувається зараз, не є для України чимось новим. Майже століття тому, у 1917-1918 роках на території наших земель відбувалася кровопролитна громадянська війна.

У 1918 році в селі Мельники з метою виживання в умовах громадянської війни був утворений загін самооборони, а його керівником обрано — Олексу Чучупаку. Загальна кількість людей на той час складала 22 особи. Після поразки в бою з німецькою частиною, люди звернулись до брата Олекси Василя, щоб той став отаманом. Відділ самооборони на той час став справжнім полком гайдамаків Холодного Яру. Загін активно підтримував сили української армії, вів бої на боці Директорії. Того ж року холоднорярці вибили денікінців із Черкас. Завдяки постійному притоку людей, його кількість досягла 2000 чоловік.

На осінь 1919 року вплив гайдамацьких полків Холодного Яру поширився на 25 сіл земель Черкаської області, а кількість людей сягала 15 тисяч повсталих селян, або ж як вони називали себе — козаків. Саме цей час можна вважати створенням Холоднорярської республіки, яка мала і власну армію, і своїх командирів — отаманів. Девіз республіки: «Воля України або смерть». Після вдалого визволення Херсону у березні наступного року відбулось воз'єднання братських армій: армії УНР та Холоднорярської республіки. Восени наступного року відбулось масштабне антирадянське повстання, яке очолив новий отаман Холодного Яру Іван Деркач. 24 вересня 1920 відбулась нарада в селі Медведівці, на якій були присутні усі отамани холоднорярських полків. Костю Блакитного обрано Головним отаманом усіх повстанських загонів Холодного Яру і його околиць. Але вже в жовтні того ж року він складає повноваження та на чолі із Степовою дивізією вирушає в Катеринославську губернію.

Зрозуміло, що подібні повстанці не могли і не бажали залишатись непримітними, і радянська рада розробила доволі вдалий, але підступний план по їх ліквідації. План зводився до того, щоб, створивши легенду про повстанські чорноморські загони, вивести «холоднорярців» з їх території, а потім змусити тимчасово відмовитись від воєнних дій. А потім замани-

ти отаманів Холодного Яру до пастки і захопити основні воєнні кадри повстанської армії. Керував цією операцією Є. Євдокимов. Були перехоплені полковник Петро Трохименко та сотник Юхим Терещенко, ім'я якого користувалось не аби яким авторитетом серед українців. Його ж і зробили командувачем Чорноморської повстанської групи під псевдонімом генштабу «полковник Гамалія». Наступний крок — «замінити» коман-дирів загонів Холодного Яру на своїх людей.

На 30 вересня 1922 року було призначено з'їзд для вирішення руху опору та подальших справ у місті Звенигородці. Саме там і відбулось затримання усіх справжніх отаманів. Жодного пострілу не пролунало. Фальшиві повстанські загони продовжували діяти, збираючи до себе істинних патріотів, яких потім або розстрілювали, або ж заарештовували. На початок 1923 року завершилась остаточна зачистка Холодного Яру.

Зараз, у 2014 році, Україна зазнає не менш скрутне становище ніж тоді, наше завдання — не розгубитись, не забути того, хто ми, і чи гідні ми продовжувати шлях тих, хто мав сміливість сказати: «Воля України або смерть».

Дудка А.
НТУ «ХП»

ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА ПОЛТАВЩИНИ В ХІХ СТОЛІТТІ

Проблема розвитку транспорту на сьогоднішній день залишається однією з найцікавіших та достатньо складних проблем історичного минулого України, оскільки транспорт завжди був і залишається одним з визначальних факторів організації суспільного життя народу. Унаслідок цього з'являється об'єктивна потреба дослідження процесу становлення транспорту у ХІХ столітті, зокрема на Полтавщині.

При підготовці доповіді автором були використані статистичні звіти (зокрема, Військово-статистичний огляд Російської імперії), та різноманітна монографічна література (Графтію Г. Звіт про відрядження на Дніпровські пороги та інші). Фундаментального дослідження обраної автором теми не існує, проте її різні аспекти знайшли своє відображення